

Marokko rundt med Mindat.org

Av Thor Sørli

Jeg var lenge usikker på om jeg kunne delta på Mindat.org sin 2. internasjonale konferanse, som var lagt til Marokko i november 2012, men takket være en forståelsesfull rektor og andre gunstige omstendigheter, fikk jeg altså sjansen.

For Knut Edvard Larsen, Jan Erik Larsen og undertegnede startet reisen med en overnatting i Lisboa, før vi kom frem til Marrakesh på kvelden 1. november. Der møtte vi Hjørdis Aga, Olav Revheim og OT Ljøstad, og dermed var den norske delegasjonen samlet. Kvelden tilbrakte vi sammen de øvrige 100 deltakerne med god mat og drikke, magedans og brilleslanger, og allerede neste dag skulle ferden gå videre med minibusser inn i det geologiske Marokko.

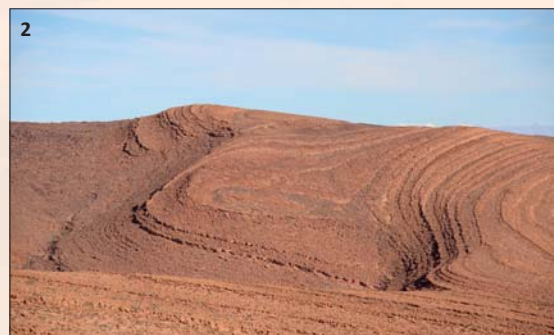
I alt 9 minibusser dannet kortesjen, og i buss nummer 4 var alle skandinaverna samlet; Christina Broman og Suzanne Ekwall fra Sverige i tillegg til oss 6 fra Norge. Første dag skulle vi kjøre fjellveien over til Ouarzazate, og langs veien ble det tid til flere stopp.

Artig var det med de fargerike bodene langs veien, og mang en stein var dyktig omfarget eller krystallisert av alt annet enn naturen selv (bilde 1). Flotte geografiske motiver sto i kø, og lunsj fikk vi servert nær veiens høyeste punkt på Tizi'n Tichka, 2260 moh.

Videre gikk turen til Ouarzazate og hotell Karam Palace. Før vi inntok middagen der, besøkte vi gamle Kasbah Taurirt og et spennende, innendørs berbermarked, med alt fra tepper til sølv.

Neste dag sto gruveområdet Bou Azzer for tur. Etter igjen å ha kjørt gjennom et

Vår eminente guide Tomasz Praszki (sort t-skjorte) informerer om Bou Azzer, mens Jolyon Ralph, grunnleggeren av Mindat.org (med kamera) følger interessert med.

fantastisk geologisk landskap (bilde 2 sedimentært landskap), kom vi frem til selve gruvebyen Bou Azzer (bilde 3), der Tomasz Praszki, (bilde 4), fortalte om gruvedriften og mineralsamling i området. Flere gruvearbeidere hadde fått sparken i de siste år pga innsamling og salg av samlerstuffer, så i motsetning til alle andre steder, dukket det ikke opp ivrige selgere av mineralprøver i dette området.

Thor, Suzanne, Olav, Hjørdis, Christina, Knut Edvard, OT og Jan Erik ved skiltet mot Bou Azzer.

Vi ble så fordelt i 3 grupper og dro ut for å lete etter stein i tipphaugene i gruver i område, for det hadde vi fått tillatelse til. Vår buss dro først til tipphaugene i Aghbargruva. Her fikk vi være et par timer og fant bl.a. koboltholdig kalsitt og roselitt.

Neste stopp var tipphaugen til gruva i Ago-dal, der erythrin xx og karibibitt xx ble funnet, før siste stopp; Oumlil/Oumlil Est. Også her ble det gjort artige funn, og selvsagt er dette et område vi gjerne skulle brukt mye lenger tid i!

Erythritt, Bou Azzer. Bildebredde: 4 mm.
Samling: Georges Favreau.
Foto: Heinz-Dieter Müller.

Karibibitt, Oumlil Est. Bildebredde: 3 mm.
Samling: Georges Favreau.
Foto: Heinz-Dieter Müller.

Roselitt, Bou Azzer. Bildebredde: 8 mm.
Samling: Georges Favreau.
Foto: Heinz-Dieter Müller.

Det får bli på neste tur, for allerede på dette tidspunkt var mange av oss enige om å vende tilbake til Marokko ved første anledning!

Etter disse gruvebesøkene ble det en lang tur i buss før vi kom frem til vårt neste overnattingssted, Kasbah Meteorite hotell utenfor Alnif. Her var det flere som fikk en ny opplevelse; overnatting i berber-telt!

Neste dag ble den store fossildagen! Etter først å ha besøkt noen fossilhandlere i Alnif, som tilbød både ekte og uekte fossiler, spesielt trilobitter, dro vi ut i «villmarken». Etter en times med kjøring nådde vi fjellet Jebel Issimmour og de kilometerlange trilobitt-lagene fra devon (bilde 8).

Her klatret og lette vi etter leirekonkresjoner med trilobitter, og alle fant fossiler om enn i noe varierende kvalitet. Man må ikke glemme at man er i et land der det for mange er en daglig kamp om hver dirham, og mange er de som bruker all sin tid på å lete etter salgbar stein. Da er det ikke så rart at det vi turister finner, ikke akkurat er toppstuffer. Det samme opplevde vi over alt, men noen pene og spennende prøver ble like fullt funnet.

Etter dette var det tid for lunsj og den ble inntatt hos Ben Yuossuf – vår alltid tilstedeværende guide og hjelper. Han har en teltplass og restaurant i Mcissi og hjelper mange steinsamlere med det praktiske rundt en reise i Marokko. Her møtte vi også en håndfull inviterte selgere og fikk mulighet til å kjøpe mineraler og fossiler (bilde 9 – Ben's place)

Så ble det igjen noen timer i bussen, og målet var Erg Chebbi og Yasmina hotell, en perle i sanddynene (bilde 10 – Erg Chebbi).

Her skulle vi bo de neste to døgn, og vakre plass skal man lete lenge etter å finne. Etter en god natts søvn, bar det så av sted med en armada av 4WD'er, for nå skulle vi ut i ørkenen og gruvene utenfor Taouz, dit ingen av bussene kunne ta oss (bilde 11 – ørkenkjøring).

Etter en lang og artig biltur kom vi frem til den mest kjente gruva i området, Filon 12 (Gang 12), og «velkomstkomiteen» var der; 7-8 gruvearbeider hadde ordnet til sine bord med spennende mineraler og mang en godbit ble kjøpt her. I tillegg fikk vi også lete etter vanadinitt, cerussitt, goethitt, kvarts o.l. og det var faktisk mye å finne (bilde 12 og 13 – gruver og mineraler fra Taouz).

På vei hjem kjørte vi rundt Erg Chebbi, og vi så både grenseområdet til Algerie og beduinfamilier, før vi kom tilbake til hotellet og kunne kose oss i bassenget eller ta en prat rundt mineralbordet (bilde 14). Men dagen var fortsatt ikke slutt; over 100 kameler troppet opp og så dannet vi en flott karavane innover i sanddynene for å se solnedgangen. Dette ble en spesiell opplevelse for oss alle og fotomotivene sto i kø (bilde 15).

Etter det var tiden inne for middag, live Berber-musikk og noe godt i glasset. Også her bodde noen i berber-telt, men de var etter sigende langt mer komfortable enn de første i Alnif.

Så kom dagen som skulle bringe oss til konferansestedet Midelt, men først skulle både en fossilfabrikk og ei fluorittgruve

besøkes. I Erfoud besøkte vi en av flere fossilfabrikker, der det ble produsert alt fra polerte ortoceras-plater til servanter og toaletter under enkle forhold (bilde 16 og 17). Vi fortsatte så videre til Hamedia quarry utenfor Jorf, der vi fikk god tid til å lete etter fluoritt- og baryttkrystaller. Derfra gikk turen videre i et fantastisk landskap gjennom Høy-Atlas (bilde 18), før vi ankom Hotel Taddart i Midelt til middag. Her skulle vi tilbringe de siste dagene i Marokko med konferanse og besøk i området rundt Midelt.

Som sist, i Polen, ble det under konferansen holdt en rekke foredrag om ulike geologiske emner. Selvsagt var det flere knyttet til mineraler og forekomster i Marokko, men også fra ulike lokaliteter verden over til Jolyon Ralph og driften av nettstedet mindat.org. Både Olav og Knut Edvard skulle holde foredrag, men det var ikke under konferansens første dag. Den gikk med til et par foredrag om Marokko før vi besøkte steinmuseet til hoteleier Rashid Adnane. Her var det samlet en mengde flotte

mineralprøver fra Marokko og også her var det mulighet for kjøp.

Deretter ble vi alle kjørt til steinmesse og bevertning i den verdenskjente gruvebyen Mibliden. Her var skolen omgjort til messe og spisested, og vi hadde noen spennende timer blant vakre mineraler der.

Ca 20 utstillere var samlet med sine beste prøver og det ble nok en gang handel og pruting på priser som flere av oss fant høyere enn det vi hadde forventet (bilde 19, 20 og 21). Vanadinitter (bilde 21) var selvsagt ekstra populære.

Her i Mibliden hadde OT Ljøstad også sitt eget lille tryllesnummer med «Tommelen som forsvant» til gru og glede for barna i byen (bilde 22).

Etter mange timer i Mibliden bar det tilbake til hotellet og tid til mer mat, drikke og sosialisering ut i de små timer. De neste to dagene ble viet til foredrag. Knut Edvard var først i ilden med et foredrag om mineraler i Langesundsfjorden og deretter holdt

Olav et foredrag om pegmatittmineraler i Evje/iveland. Med disse to flotte foredragene ble Norge og norske mineraler godt presentert og publikum satte tydelig pris på hva de ble servert. Av andre nordiske presentasjoner, holdt Peter Lyckberg, en «göteborgare», som mange av oss kjenner og som nå bor i Luxembourg, et spennende foredrag om edelsteinspegmatitter i verden.

Siste post på programmet andre dag var blitt sett frem til med spenning; «The big party in a secret place»!

I busser ble vi fraktet avgårde inn i natten og etter 20 minutter sto vi foran en opplyst gruvegang. En av gruvene (Les O mine) i Mibladen var blitt omgjort til festlokale, for som Tom foreslo for de lokale hjelperne med Mohamed Laaroussi i spissen: «Dette blir et flott feststed hvis dere får kjørt ut 40 tonn skrotstein og så rensker, rydder og pynter!»

Et trolsk festlokale åpenbarte seg og vi hadde en fantastisk siste aften på denne konferansen (bilde 23, 24 og 25).

For mange var konferansen over, men ikke for oss skandinaver – vi ble også med på de siste dager med utflukter. Nå hadde Pekka Ruoho fra Finland dukket opp (bilde 30), som også var med i Polen og den første MinDat-konferansen.

Først sto en samledag i Mibladen for tur, og den ble spennende (bilde 27-28). Vi besøkte flere lokaliteter der vi gikk inn i de gamle gruvene på jakt etter vanadinitt, wulfenitt, cerusitt og barytt. Vi ble også tatt med til en lokalitet der vi fikk se fotspor av dinosaurer i fjellet. Dette var ikke noe for de som led av klaustrofobi, men det kan ikke ha vært mange slike her, for folk klatret og kløv med hammer og hodelykt inne i gruvegangene på jakt etter et fint funn.

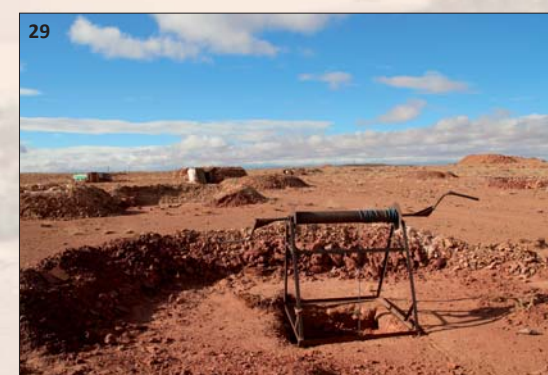
Etter flotte opplevelser inne i gruvene kom vi så til Coud'a shafts (bilde 29 og 30) nær ACF mine, der alle som ville kunne få komme ned i gruvearbeidernes små 6-7 meter dype hull ved hjelp av stiger. I et stort område så vi mange slike små hull. Olav var en av de som tok utfordringen og hadde en spennende opplevelse i «sitt hull».

Resultatet han fikk med seg opp var riktig så interessant. Selv brukte jeg litt tid til å bytte bort hammer, sekk og meisel for mineraler, og resultatet ble at jeg i alle fall ble en pen vanadinitt rikere og noen kilo fattigere, så det ble helt fint. Jeg spurte min byttepartner om å få se hullet hans og han låste opp lemmen over hullet, bare for at jeg skulle få se et hull proppfullt av småstein. Han skulle besøke broren i Tyskland, og å fylle igjen hullet sitt, var den beste måten å sikre hullet på, til han var tilbake. Noen ekstra dagers arbeid for å tømme hullet igjen, var tydeligvis en billig pris å betale...

En generalstreik i Portugal gjorde sitt til at for noen av oss gikk siste utflukt til Auoliområdet. Via Mibladen kjørte vi inn i et fantastisk landskap (bilde 31) på vår vei mot Auoli; et by kjent for sin viktige blygruvedrift før det plutselig var stopp rundt 1975. Etter det har tiden stått stille og det

Fra venstre Olav Revheim, Hjørdis Aga, O. T. Ljøstad, Thor Sørlie, Christina Broman, Knut Edvard Larsen, Jan Erik Larsen og Suzanne Ekwall.

var i dag en nesten skremmende spøkelsesby med noen få innbyggere vi møtte. De driver fortsatt en beskjeden drift etter bly.

Mange mineralprøver har Aouli (bilde 32) som funnsted på etiketten, men det er i mange tilfeller et samlebegrep også for områdene rundt. Vårt mål var malakitt/azuritt-forekomsten Sidi Ayed, en times reise på høyfjellplatået nordøst for Aouli og temperaturen hadde beveget seg ned mot noen få plussgrader og vinden var hard og iskald. Også her ble vi presentert for gruvearbeidere med et utvalg mineraler (bilde 33), men de fleste fant minst like bra biter på tipphaugene (bilde 34 og 35).

Etter en lang og kald dag var det godt å komme tilbake til hotellet for å gjøre seg klar til reisen hjem.

Kraftig snøfall i Atlas-fjellene stengte flere fjellpass og den siste ekskursjonen måtte også avlyses. Knut Edvard, Jan Erik og jeg fikk en lang og spesiell reise hjem, men den kan dere kan få høre om på Eidsfoss til sommeren.

Takk for en ny fantastisk reise med mindat.org! Neste tur vil gå til Madagaskar i juni 2014. Hvilke skandinaver blir med dit og får minner for livet der, mon tro?

Her er alle deltakere som var med på denne 2. Mindat-konferansen samlet foran hotellet. Foto: Amir C. Akhavan.